

DOSSIER DEL MESTRE

CONEIXES L'AJUNTAMENT DE L'HOSPITALET?

INDEX

Hospitalet, una ciutat singular

1. Algunes reflexions sobre el concepte de ciutat
2. La ciutat pels ciutadans
3. L'Hospitalet, una gran ciutat
4. Ser ciutadà, drets i deures
5. Què és la democràcia
6. L'ajuntament
7. Les competències de l'ajuntament de l'Hospitalet
8. Història de l'edifici
9. L'escut i la bandera
10. Bibliografia

Hospitalet, una ciutat singular

El currículum assenyala que al llarg del cicle mitjà de l'ensenyament primari els i les alumnes coneguin l'ajuntament que és la institució principal del seu poble o ciutat.

Amb la voluntat de satisfer aquesta necessitat el Museu d'Història de la Ciutat posa al vostre abast una activitat revisada i renovada que us ofereix la possibilitat d'apropar-vos amb els vostres alumnes a un parell dels edificis que constitueixen l'Ajuntament de l'Hospitalet. Un d'aquests edificis és l'Antic Ajuntament del que en podreu visitar les sales més importants.

Ara bé, una visita d'aquestes característiques no pot deixar de banda dos conceptes subjacents i fonamentals com el de ciutat i el de ciutadania. Vivim en un estat democràtic i aquest fet ens obliga a ensenyar els alumnes que l'ajuntament no és altra cosa que la casa principal del seu poble o ciutat. De la mateixa manera que tenen una llar on els seus pares s'ocupen que tinguin tot el que els cal per anar a l'escola, aprendre i créixer, l'ajuntament s'ocupa de que puguin tenir escola i de que tot el seu entorn estigui organitzat i funcioni per resoldre les seves necessitats i les dels seus conciutadans.

En aquest sentit, els i les alumnes han de començar a aprendre que són ciutadans i s'han de familiaritzar amb les implicacions que té aquest fet, entre elles, cal tenir una actitud activa vers aquesta institució. Tots tenim el dret de tenir un ajuntament que vetlli per nosaltres però també tenim l'obligació de participar-hi per millorar-lo. Un dels instruments que l'activitat que us presentem desenvolupa és l'entrega a la secretària de l'alcalde dels desitjos, les necessitats o les millores que els nens i nenes volen per a la ciutat.

En aquesta voluntat d'explicar el que és l'ajuntament per a contribuir a format ciutadans compromesos i participatius, hi tenen una especial cabuda els ciutadans que encara no ho són, és a dir, tant els nostres fills com aquells que aterren per primer cop a casa nostra. Els nostres barris s'omplen dia a dia de noves cares, de noves persones vingudes d'arreu. A les escoles nous ulls, clars, foscos, estirats, rodons, alguns àvids de conèixer i altres una mica espantats demanen que volen ser com la resta, com la majoria, volen ser hospitalencs i hospitalenques i ho seran, seran els ciutadans del futur junt amb tots els altres. Ara més que mai cal ensenyar-los quins són els vehicles de la democràcia, quins són els seus instruments com a ciutadans i també cal que coneguin com fer-los servir.

Els ciutadans canvien i també la nostra ciutat està canviant, però no es tracta d'un fet únic ni extraordinari. El canvi és inherent a la ciutat i és per això que també cal renovar el concepte de ciutat. La ciutat ha de ser un espai de participació, però per ara a les escoles no hi ha una programació específica que ensenyi a ser ciutadans i que expliqui quins són els instruments per poder dur a pràctica la ciutadania.

Amb aquest treball volem reflexionar sobre el concepte de ciutat i de ciutadania, alhora que volem plantejar als ensenyants els nous reptes de futur. No ignorem la gran quantitat de problemes que amaguen les grans ciutats en general i la nostra en particular. Visitar l'Ajuntament de l'Hospitalet ha de servir als nostres alumnes per a conèixer la institució ciutadana que els és més propera però també els ha de permetre conèixer les maneres de participar-hi. Els polítics han de fer política i els ciutadans hem de fer ciutat. Cal que en coneixem els mecanismes i aquest és l'objectiu d'aquest treball.

1. Algunes reflexions sobre els conceptes de ciutat i de ciutadania

La ciutat i la igualtat entre els ciutadans

Començarem per una definició de mans d'un dels artífex de la ciutat grega. Tots hem sentit parlar del famós filòsof ciutadà d'Atenes anomenat Aristòtil. Doncs bé, Aristòtil va dir que la polis grega era la comunitat dels ciutadans organitzats políticament. L'organització política permetia establir lleis i eren aquestes les que facilitava el govern. Per a Aristòtil aquest fet esdevenia molt significatiu ja que diferenciava les ciutats gregues de les dels bàrbars on eren homes els que manaven de forma individual. Dins d'aquesta concepció, els ciutadans es caracteritzaven per la igualtat entre uns i altres. Eren ciutadans els atenesos fills d'atenesos, en canvi no ho eren els estrangers, els esclaus o les dones que, en general, no tenien cap possibilitat d'esdevenir-ne.

Per explicar la importància que tenia per als grecs la llei feta pels ciutadans obeïda pels ciutadans ens remetem a Sócrates que condemnat a mort injustament, es va negar a fugir per demostrar el seu respecte envers la llei de la ciutat.

La ciutat i els drets ciutadans

La ciutat romana va seguir un desenvolupament molt lligat a la grega tot i que van introduir una novetat important; tot ciutadà de Roma tenia uns drets civils i uns drets personals. Tot home podia tenir drets en una ciutat romana si reunia tres condicions: ser lliure, no dependre d'una autoritat familiar i ser ciutadà. La condició de ciutadà de ple li donava dret al vot, accés a la carrera de funcionari i dret a ser soldat, alhora que el permetia contractar i constituir una família romana a la que podia donar nom i cognom.

Tanmateix, no tots els habitants de les ciutats tenien dret a ciutadania. Els estrangers no en tenien i tampoc els homes que fossin presoners de guerra.

Per a un estranger era possible rebre la ciutadania si un magistrat li atorgava, tot i que era més una qüestió d'honor que un dret fins que Caracal·la, l'any 212 d.C. va promulgar un edicte en el que concedia a tots els estrangers que estaven sobre terra romana, la ciutadania amb l'excepció dels que eren presoners de guerra, ja que trobava just que tothom pagués impostos.

La ciutat sense drets

Tant en la ciutat grega com en la romana es considerava ciutadà tot aquell individu lliure i fill de ciutadans que visqués en territori grec o romà. A l'Edat Mitjana el concepte de ciutadania restava lligat a la ciutat entesa com l'espai urbà murallat. Però no només aquest aspecte va significar un canvi de l'antiga ciutat clàssica. Els ciutadans havien perdut tots els seus drets alhora que les diferències entre ells cada cop eren més accentuades. En la lluita dels reis per recuperar el poder davant la noblesa, aquests van establir importants privilegis pels habitants de les ciutats. Es considerava ciutadà aquell que visqués, treballés i tingués casa a la ciutat. El rei Jaume I va establir que el ciutadà de Barcelona estaria exempt de diferents impostos arreu de la corona. A l'hora era obligat a exercir serveis personals com serveis militars, obres o bé donacions econòmiques. Al llarg d'aquest període el concepte de ciutadania restava limitat quasi exclusivament a les obligacions tributàries, els mals

usos feien del ciutadà un individu sense drets al que se li negava un dels més elementals, el dret a la llibertat.

La ciutat i la llibertat

No va ser fins l'Època Moderna, que els ciutadans es van organitzar per lluitar per la llibertat. Les revolucions polítiques dels segles XVII i XVIII a França, Anglaterra i als Estats Units van introduir una idea moderna de ciutat en la que la ciutadania constituïa el fonament de la legitimitat política. El poder va ser arrabassat al rei per passar a mans dels revolucionaris. Els ciutadans deixaven d'estar marcats pels seus orígens històrics i esdevenien iguals entre ells. Un dels ideòlegs de la revolució va ser Montesquieu que va definir la llibertat com "la tranquil·litat d'esperit que neix de l'opinió que té cadascú de la seva seguretat". I afegia, que "per que existeixi la llibertat és necessari que el Govern garanteixi que cap ciutadà temi res d'un altre". El més sorprenent d'aquesta afirmació és que avui, ja al segle XXI i a més de dos-cents anys vista d'aquesta afirmació, les entrevistes que fa el Centre d'Investigacions Sociològiques Espanyol, manifesten que la major preocupació de la societat actual és la seguretat ciutadana, per tant, i segons el pensament de Montesquieu, encara no som lliures, perquè tenim por. I per resoldre el problema de la por només hi ha una arma que Montesquieu també coneixia: la llei, per això va escriure que "la llibertat política no consisteix en fer el que un vulgui. La llibertat és el dret de fer tot el que les lleis permeten, de manera que si un ciutadà pogués fer allò que les lleis prohibeixen, ja no hi hauria llibertat, ja que els altres també tindrien aquesta facultat".

La ciutat industrial

A meitats del segle XIX va néixer una nova ciutat que hauria de ser l'inici de la nostra ciutat contemporània: la ciutat industrial. Una gran acumulació urbana on les fàbriques i els obrers hi són els protagonistes. La majoria d'aquests nous ciutadans venen d'altres territoris, la manca d'infraestructures i de planificació els obliga a construir barraques insalubres i amb moltes deficiències. Malgrat tot, aquests nous ciutadans van aconseguir engegar una lluita que els va anar permetent guanyar drets. A la lluita pels drets en les condicions de vida es va sumar la lluita pels drets democràtics. Disposem del testimoni d'una d'aquestes persones que ens explica de primera ma la lluita que van iniciar les associacions obreres per aconseguir dignificar les condicions de vida a la ciutat de l'Hospitalet. "Vivíamos la vida de Can Serra y nos dábamos cuenta que el barrio se iba convirtiendo en una colmena que carecía de casi todos los servicios. Queríamos tener algún acceso al ayuntamiento e influir así en la vida del barrio. La unión que a partir de aquel momento hubo fue lo que ha salvado al barrio, porque aquí se ha actuado y trabajado como un solo hombre. Han sido muchos los triunfos gracias a esta unidad,... años y años luchando! Todo esto lo hemos logrado nosotros con la asociación, que distinto hubiera sido este barrio sin las luchas!"

Ja feia anys que no sortia fum de les xemeneies de les fàbriques quan els ciutadans de l'Hospitalet van tenir l'oportunitat d'expressar la seva voluntat política a les urnes. Els Hospitalencs i les hospitalenques que havien participat en els moviments cívics van entrar a la casa de la vila i van poder continuar treballant per la millora de la qualitat de vida a la ciutat.

La ciutat metropolitana

Ja hem vist com al llarg del temps el concepte de ciutat va acompanyat cada cop més d'un major nombre de ciutadans. Si bé la història de les ciutats ha estat irregular tant en el seu desenvolupament com en la seva mesura, avui es pot afirmar que les nostres ciutats són les més grans que han existit mai. Tan és així que més que parlar

de ciutats hem de parlar de territoris urbans. En aquests territoris les àrees rurals no en queden al marge sinó que n'estan vinculades i en formen una part important. Per tant, actualment ens hem de referir a espais metropolitans. L'Hospitalet de Llobregat forma part d'un gran espai metropolità que té com a punt neuràlgic la ciutat de Barcelona. Aquest espai està regit per uns paràmetres econòmics, socials, tecnològics, culturals i de mobilitat determinats que donen li atorguen una personalitat pròpia. Però l'espai metropolità i cadascuna de les ciutats que l'engloben tenen encara molts problemes per resoldre com ara la desigualtat social, la discriminació social, sexual, i cultural o la ciutat sostenible.

Al mateix temps l'espai metropolità corre el perill de destruir les identitats dels nuclis urbans que la componen, és a dir, de ser entès i pensat de forma global. Res més lluny de l'esperit democràtic. En un espai metropolità cal reconèixer les diferents identitats que el componen i afegir als termes d'igualtat, legalitat i llibertat que van definir la ciutat i el ciutadà en el passat altres termes com el dret a l'espai públic i a la participació.

Segons Jordi Borja i Manel Castells els objectius primordials de la participació són:

- fer participar la ciutadania en el desenvolupament de projectes i programes, en l'execució d'obres i en la gestió i pel que fa als grans serveis a través de la consulta popular o de les noves tecnologies.
- "promoure la iniciativa i el voluntariat a partir de programes i campanyes especials que estimulin i orientin les energies socials cap a objectius d'interès col·lectiu debatuts públicament."
- "reforçar el teixit associatiu mitjançant una política que recolzi les entitats i que els permeti millorar la seva capacitat tècnica i administrativa i les faci competitives en el moment de manifestar opinions, realitzar activitats o gestionar serveis de caràcter general o pels seus associats."

2. La ciutat pels ciutadans

Les visites a l'Ajuntament de l'Hospitalet han permès copsar algunes de les inquietuds que tenen els alumnes de cicle mitjà de primària de les escoles de la nostra ciutat.

Als nens i les nenes no els costa gens posar-se en la pell de les persones que governen la ciutat, especialment l'alcalde i els regidors i tampoc els costa fer-los arribar les seves necessitats i reivindicacions.

Quan els preguntem que és una ciutat, acostumen a explicar-nos que és una acumulació de gent de tota mena i de cases de tota mena. Gran veritat que un cop expressada els fa venir al cap moltes més coses, aleshores se n'adonen que la ciutat és quelcom molt complex i difícil que no tenen paraules per expressar. També els costa explicar què és un ciutadà. Aleshores sí que ho tenen clar, un ciutadà és l'habitant d'una ciutat i aquí s'acaba la definició. En canvi els sembla evident que tots els habitants de la seva ciutat tenen dret a ser ciutadans i no acaben de comprendre que les lleis impedeixin gaudir dels drets de ciutadania a alguns pares i mares de companys de classe pel sol fet de "no tenir papers". Els autors d'aquest treball intentem d'explicar en cada visita tots aquests conceptes de la manera més actual i entenedora possible, però per fer-ho aquí ens estimem més citar alguns dels pensadors actuals o ciutadans amb consciència que ens aporten les seves pròpies visions del que és la ciutat.

Comencem amb l'exemple de Maria Aurelia Campmany, escriptora, política i dona compromesa amb la política, amb la cultura i amb l'ensenyament que va tenir l'oportunitat de practicar el seu concepte de ciutadania a través de la Regidoria d'Ensenyament de la ciutat de Barcelona. Marta Mata, que igual que Maria Aurèlia ha

estat uns quants anys regidora d'ensenyament de l'Ajuntament de Barcelona ens fa cinc cèntims del que per a la Maria Aurèlia significava la ciutadania. "L'Aurèlia exercí la seva ciutadania tota la vida. (...). La ciutat, la polis, no era per l'Aurèlia una massa d'individus, sinó una estructura feta d'institucions. Unes institucions, però, fetes de persones. Institució i persona no es contradeien, sinó que es feien, es donaven valor en la concepció de ciutadania de l'Aurèlia. (...) Barcelona era per ella un escenari en plena representació que l'apassionava. En parlava, no descrivint-la, sinó vivint-la i fent-la viure.

Jordi Borja que és geògraf i urbanista i ha tingut càrrecs directius a l'Ajuntament de Barcelona, ens regala en el seu llibre "La Ciudad Conquistada" moltes definicions de ciutat i de ciutadania.

"la ciudad es ante todo, un espacio público, un lugar abierto y significativo en el que confluyen todo tipo de flujos. Y la ciudadanía es, históricamente, el estatuto de la persona que habita la ciudad, una creación humana para que en ella vivan seres libres e iguales" (pàg. 21)

"El espacio público (...) es el lugar de representación y de expresión colectiva de la sociedad" (pàg.21)

"En todos los tiempos la ciudad como aventura de la libertad ha hecho del espacio urbano un lugar de conquista de derechos" (pàg. 26)

"La vida de la ciudad se manifiesta por medio del cambio, de la diferencia y del conflicto" (pàg.27)

"Ser ciudadano es sentirse integrado física y simbólicamente en la ciudad como ente material y como sistema relacional, no sólo en lo funcional y en lo económico, ni sólo legalmente. Se es ciudadano si los otros te ven y te reconocen como ciudadano" (pàg. 28)

"Atribuir la condición de ciudadano a todos los habitantes de la ciudad es el derecho más elemental a conquistar" (pàg. 33)

"La ciudad conquistada por cada uno de nosotros es a la vez la integración en la ciudad existente y la trasgresión para construir la ciudad futura, la conquista de nuevos derechos y la construcción de un territorio-ciudad de ciudades articuladas." (Pàg. 32)

Des d'un punt de vista ecològic Ramon Folch expressa "Pensem ara sobre la ciutat i intentem relacionar el concepte de sostenibilitat amb el fenomen urbà. La ciutat pot ser vista des d'una òptica arquitectònica, urbanística o sistèmica. La primera ha prevalgut durant anys, fins i tot avui ("la ciutat com a conjunt de cases"), i la segona és més complexa perquè vertebrava aquestes cases i crea el carrer. Però una ciutat és bàsicament un sistema del qual interessa més saber com funciona que les peces de què disposa.

Hi ha un marc ambiental, perquè abans que qualsevol altra cosa hi ha un lloc (un *oikos*, en grec). Algú escull un lloc per algun motiu específic i sobre aquest indret es construeix allò que els romans deien *urbs*, una arquitectura o anatomia física construïda sobre l'*oikos*. Això permet que funcioni la *civitas*, la ciutadania. Una ciutat no és un conjunt d'edificis, sinó de persones que hi viuen. I la suma de tot això constitueix la polis, que és l'art de fer funcionar el sistema global de manera civilitzada, és a dir, amb un urbanisme adequat que respecta l'ecologia."

Un arquitecte reconegut com Oriol Bohigues exposa “La ciutat és, en ella mateixa, un sistema ecològic en constant evolució progressiva, és a dir, un sistema dins del que s’ha dit ecologia cultural o social. Perquè el sistema funcioni i progressi cal que la participació humana estigui controlada per diversos graus de consciència col·lectiva. Però, sobretot, el que cal és que entre la ciutat i el seus habitants es mantingui un procés de realimentació: que els ciutadans i les ciutadanes transformin la ciutat des dels seus establiments col·lectius i que puguin interpretar la transformació de la ciutat com un testimoni didàctic per a la seva pròpia transformació. És a dir, que la ciutat sigui alhora objecte d’experiència i subjecte educador.

3. L’Hospitalet una gran ciutat

L’Hospitalet és una gran ciutat, és la segona ciutat de Catalunya i una de les més grans de l’Estat Espanyol. Els hospitalencs i les hospitalenques són conscients que pertanyen a un nucli urbà que no només es gran sinó que té una personalitat pròpia i molt arrelada que el distingeix i el caracteritza.

Ara bé, l’Hospitalet no va néixer per ser el gran nucli que és ara. A l’edat mitjana, els pagesos que van construir les esglésies de santa Eulàlia, de Bellvitge o més tard el petit hospital de la Torre Blanca que acollia pobres i malalts, mai no haurien sospitat que el conjunt de camps que amb tant d’esforç treballaven, els de la Marina i els del Samontà, acabarien segles més tard coberts de cases, asfalt i molta gent. Aquells primers habitants pertanyien a una terra però probablement no se sentien part d’una comunitat perquè aquesta no existia, l’habitatge era dispers i la ciutat de l’Hospitalet no existia.

De fet, tot i el creixement de diferents nuclis rurals i de l’increment molt accentuat de la producció agrícola, l’Hospitalet no va tenir fesomia de nucli urbà fins fa uns 100 anys, moment en què es va introduir la producció industrial. La implantació de noves fàbriques va anar acompanyada de l’arribada de molta gent immigrada que trobaven a l’Hospitalet l’esperança de futur que els era negada en els seus llocs d’origen.

Fa només 75 anys que l’Hospitalet té el títol de ciutat i certament, aquests caire canviant que ha tingut sempre, segueix vigent en la seva fesomia. Avui el concepte del que és la ciutat i la idea del que ha de ser és molt més ampli i ric del que era temps enrere. No ens referim només a un conjunt més o menys gran de cases, sinó a una comunitat humana que viu en un mateix territori i que té i comparteix espai però també problemes, necessitats, sentiments... En paraules de Jordi Borja l’Hospitalet és una ciutat conquistada. Els hospitalencs i les hospitalenques han lluitat per tenir la ciutat que respongués a les seves necessitats, l’han conquistat perquè han exercit de ciutadans actius a través de les associacions veïnals i ciutadanes fent ús dels seus drets i acomplint els seus deures.

Ara l’Hospitalet s’ha consolidat com a nucli social i cultural, la seva gent vinguda d’arreu, ha construït un espai urbà amb personalitat, un espai on tothom hi ha de tenir cabuda i on tothom hi ha de ser representat però el temps no s’atura el present més immediat planteja nous reptes que cal afrontar i un d’ells és precisament el de la participació en la vida democràtica de la ciutat a partir dels drets i els deures de ser ciutadà.

4. Ser ciutadà: drets i deures

Què és un dret?

Hi ha moltes expressions que contenen la paraula dret. Per exemple, *no hi ha dret!* o *bé quins dret tens a dir això!*, *vivim en un estat de dret*, *tirar pel dret* o *estudio la carrera de dret*. Sembla doncs que és una paraula que pot tenir molts significats. Però el dret o millor els drets que ens interessin són aquell que tenen a veure amb les persones. La **Gran Enciclopèdia Catalana** defineix el terme dret com el “sistema de normes que fixen i tutel·len una determinada organització de les relacions socials i que tendeixen a evitar-ne la violació”. Així doncs, els drets són un conjunt de normes destinades a regular les relacions socials. Totes les persones tenim drets, jo tinc dret i tota la resta tenen drets. Hi ha molts drets, i tots són importants però n'hi ha uns que fan referència al respecte que ens hem de tenir les persones a nosaltres mateixes i als altres, són els drets humans.

Al segle passat hi va haver dues grans guerres al món, van ser les Guerres Mundials, després de la Segona Guerra Mundial, els humans es van adonar que mai abans la població havia patit tant. Centenars de ciutats van ser bombardejades, van morir més de 30 milions de civils, dels quals 6 milions foren jueus i més de 4 pertanyien a altres ètnies minoritàries. La guerra es va acabar quan els Estats Units van llançar la bomba més mortífera utilitzada mai. La bomba atòmica va caure sobre Hiroshima i Nagasaki provocant una gran massacre humana.

Aleshores va néixer l'Organització de les Nacions Unides que havia de garantir la pau mundial. En aquest context es va redactar la Declaració Universal dels Drets Humans, una declaració que proclama que totes les persones sense distinció tenen uns drets bàsics que cal reconèixer i respectar.

La Declaració Universal dels Drets Humans comprèn quatre principis bàsics:

El primer és el principi de llibertat, que vol dir que quan naixem tots els éssers humans som lliures, és a dir no pertanyem a ningú, no se'ns pot retenir sense autorització, podem dir el que pensem,...

El segon és el principi d'igualtat, que significa que no hi ha diferència entre els humans i no té cap importància que siguem blancs o negres, rics o pobres, que parlem llengües diverses o tinguem déus diferents, som tots iguals.

El tercer és el principi de no discriminació, és a dir, com tots som iguals davant de la llei no es poden establir distincions o diferenciar-nos en un tracte d'inferioritat.

El quart principi és el de solidaritat, és a dir, entre els humans hi ha d'haver una relació de fraternitat, de recíproc sosteniment que ens lliga els uns als altres i ens fa sentir-nos membres d'una comunitat.

L'administració ciutadana, a més de vetllar per aquests quatre principis bàsics que són universals, té l'obligació d'assegurar que els ciutadans tinguin garantits altres drets que es deriven d'aquests i que són fonamentals en la vida urbana. Encara que aquí els presentem en forma de llistat, tots ells són igual d'importants.

Drets civils i polítics

- el dret a la participació política, sense excepció de sexe o nacionalitat. Tots els ciutadans, fins i tot aquells que no disposen de la nacionalitat tenen dret a participar en la vida ciutadana. Les dones estan molt menys representades en els àmbits polítics que els homes, cal assolir un mateix grau de participació entre ambdós sexes.

- cal garantir els drets civils dels ciutadans amb independència de la seva orientació sexual. Totes les persones tenen dret a viure en parella i a tenir descendència o adoptar un o més fills si ho desitgen.

Drets econòmics, socials i culturals

- cal posar a l'abast de tots els ciutadans els serveis socials, la seguretat social o l'educació, sense discriminació ni exclusió social.
 - Cal garantir l'ocupació a tots els ciutadans. Des de la ciutat es poden engegar polítiques d'ocupació que garanteixin una vida professional per a tothom.
 - Tots els ciutadans tenen dret a un habitatge digne que puguin adquirir o mantenir sense perjudici de la qualitat de vida.
 - Cal evitar la discriminació de les dones. Cal crear polítiques socials que permetin les dones integrar-se al món laboral.
- Cal evitar la discriminació a la gent gran i valorar el seu potencial, experiència i capacitat. Des de les ciutats s'ha de potenciar la participació de la gent gran a la vida ciutadana.
- els nens han de ser respectats en el context urbà, però a més s'han de tenir en compte les seves necessitats i també la seva capacitat de participació en la vida urbana. Les seves aportacions són indispensables per fer de la ciutat un àmbit més humà, digne i lliure.
 - la ciutat ha de ser respectuosa amb tota la ciutadania sigui quin sigui el seu origen, llengua o religió. La diversitat és riquesa i la ciutat s'ha d'enriquir amb l'atenció, i l'aprenentatge de la diversitat.
 - la ciutat ha de ser un espai segur. Tothom té dret a tenir garantida la seguretat en tots els àmbits de la vida ciutadana. La justícia i les forces de seguretat han d'estar a l'abast i al servei dels ciutadans.

Drets relacionats amb la preservació del patrimoni natural i cultural

- la ciutat ha de ser sostenible i ha de ser respectuosa amb l'entorn natural. El desenvolupament urbà no ha de significar forçosament la pèrdua de territori natural. La ciutat ha d'incorporar aquest territori sense perjudicar-lo i mantenint-lo per no trencar encara més l'equilibri natural.
- el patrimoni històric i monumental de la ciutat s'ha de preservar com a testimoni viu del passat alhora que s'han de fer polítiques de recerca històrica que omplin buits de coneixement a l'entorn d'aquest patrimoni.

Els deures dels ciutadans.

Què és un deure?

Els deures, en general, són feines imposades, feines que no tenim ganes de fer i fem per força. A tot arreu, llibres, diaris, Internet, podem trobar nombrosos llistats de quins són els nostres drets com a ciutadans, en canvi és més difícil trobar les que ens parlen dels deures. Tanmateix, els deures són tan importants com els drets. Ningú no és ciutadà si no compleix els seus deures com a tal. Per poder viure en condicions, tota la ciutadania ha de respectar unes normes que de vegades són difícils de complir perquè no tenim ningú que ens vigili si no ho fem. Els deures que comporta ser ciutadà no ens els ha d'imposar ningú sinó que nosaltres mateixos hem d'obligar-nos a complir-los. Quan una persona és capaç d'entendre que té uns deures i és capaç de complir-los és que és un veritable ciutadà.

La ciutat és un espai per donar i per rebre. Tant l'ajuntament com tots els veïns hem de treballar per viure bé dins la ciutat, per això cal que tots hi posem el nostre gra de sorra.

Deures polítics i civils

- Tots els ciutadans majors de 18 anys tenen l'obligació d'anar a votar quan hi ha eleccions. Si no estan d'acord amb cap dels programes electorals poden votar en blanc. Però si no voten no estan autoritzats a queixar-se de la gestió política de la seva ciutat o del seu país.
- A més de votar a les eleccions, tots els ciutadans tenim el deure de participar en la vida ciutadana. Podem participar des de diferents institucions, òrgans o associacions, l'escola o l'Associació de veïns del barri és el que tenim més a prop per participar com a ciutadans. També podem participar implicant-nos en els actes, festes, reivindicacions que facin altres entitats encara que no hi estiguem adscrits.
- Tots els ciutadans tenen el deure de respectar les lleis i acatar-les i la Constitució per sobre de totes.
- Tots els ciutadans tenen el deure de viure en pau i afavorir la seguretat. S'han de respectar els drets dels altres ciutadans i no perjudicar-los.

Deures econòmics, culturals i socials

- Tots els ciutadans majors de 18 anys que tenen un sou, tenen el deure de pagar impostos. Els impostos serveixen per pagar les despeses que generen la ciutat i els ciutadans.
- Tots els ciutadans tenen el deure de respectar els drets humans i ser solidaris envers els altres ciutadans.
- Els ciutadans tenen l'obligació de tenir cura de la ciutat i del medi ambient, tot respectant el seu mobiliari, fent la recollida selectiva de la brossa, i mantenint la ciutat neta.

Deures relacionats amb la preservació i el coneixement del patrimoni natural i cultural

- Cal conèixer el patrimoni natural i cultural per estimar-lo i preservar-lo. És un deure dels ciutadans conèixer el seu patrimoni i tenir-ne cura així com defensar-lo quan s'escaigui.

Els drets dels infants

Hem estat parlant dels drets i els deures dels ciutadans que són aplicables a tothom. Ara bé, l'any 1959 l'Assemblea General de les Nacions Unides va fer la Declaració dels Drets dels Nens. Aquesta declaració va ser ratificada l'any 1989, però encara que és vigent, hi ha molts països del món on no es respecten els principis fonamentals d'aquesta declaració que són:

- Tots els nens i nenes tenen dret a rebre un nom i una nacionalitat.
- el dret a tenir una casa i aliments per viure.
- el dret a rebre amor i comprensió per part dels seus pares o d'aquelles persones que en tinguin la custòdia.
- dret a rebre educació, assistència sanitària i a poder jugar.
- dret a rebre protecció i ajuda especial.
- dret a ser protegit contra tota forma d'abandonament, crueltat i explotació.
- cal protegir els nens i nenes contra la discriminació de qualsevol mena.

5. Què és la democràcia?

La democràcia és un sistema polític on tot el poble hi és representat.

Un sistema polític és la manera com s'organitza una societat per poder conviure tots plegats.

Actualment el sistema polític utilitzat a Europa és la democràcia, però hi ha pobles arreu del món que estan governats per altres sistemes. Quan el que mana és una sola persona que ho fa per condicions de naixement com ara un rei el sistema s'anomena monarquia absoluta. Quan aquesta persona no ho fa per qüestions d'herència es tracta d'un dictador, és a dir d'un sistema dictatorial.

El sistema democràtic s'organitza a partir de partits polítics. Un partit polític és una agrupació de persones dedicades a la política que participen en la vida pública d'una societat.

Els partits polítics fan programes electorals on expressen les seves idees i el que farien si governessin. Durant les campanyes electorals els partits presenten els seus candidats i els seus programes a les eleccions. El partit més votat és el que guanya les eleccions. Quan el partit guanyador no té la majoria pot succeir que els altres partits majoritaris s'ajunten i sumin més escons i per tant governin. Hi ha partits que tenen maneres de pensar semblants que s'ajunten per presentar-se a les eleccions, s'anomena coalició electoral.

Els escons són els seients que ocupen els diputats en les cambres legislatives. El parlament de Catalunya és la cambra des d'on es governa el poble català.

Els diputats són les persones que esdevenen per elecció membre d'una cambra o parlament. La cambra és l'òrgan polític deliberatiu amb facultats legislatives i consultives.

Cada quatre anys hi ha eleccions, això permet que els partits i els governants es vagin renovant.

Tots els ciutadans tenen el dret de votar sempre que tinguin la ciutadania del país on volen votar i que siguin majors de 18 anys.

Les eleccions a l'Hospitalet

A l'estat espanyol les primeres eleccions municipals es van celebrar l'any 1978. Des d'aleshores se celebren eleccions cada quatre anys. D'aquestes eleccions es surten un alcalde, els tinents d'alcalde, els regidors i una comissió de govern. A més, en el govern de la ciutat hi participen tots els grups municipals, la junta de portaveus, les comissions informatives i la comissió especial de comptes.

Alcalde: cap de l'administració municipal

Regidor: és la persona encarregada del govern d'una parcel·la de l'ajuntament. Els regidors i regidores són els nostres representants en el govern del municipi. Segons la Constitució, els regidors i regidores seran elegits pels veïns del mateix municipi mitjançant sufragi universal, igual, directe i secret.

Calen uns requisits establerts per la llei per poder votar: tenir majoria d'edat (18 anys), estar inclòs en el cens electoral (que es confecciona a partir del padró municipal) i tenir la nacionalitat espanyola.

Cada partit, coalició electoral o grup d'electors que vol participar en les eleccions ha de presentar una llista amb tants candidats com llocs s'hagin de cobrir. Són llistes tancades i ordenades, l'elector no pot variar l'ordre ni afegir o treure-hi cap nom.

Els partits que es presenten a les eleccions han de presentar un programa electoral on expressen els problemes més greus del municipi i les seves propostes per resoldre'ls.

Les eleccions municipals es celebren cada quatre anys.

A cada municipi li correspon un nombre proporcional de regidors segons el nombre proporcional de la població. En l cas de L'Hospitalet, el nombre de regidors i regidores és de 27 (sempre ha de ser senar).

6. L'ajuntament de l'Hospitalet

L'Ajuntament és la institució que vetlla perquè funcionin els serveis públics i perquè es resolguin els problemes comuns de tots els veïns d'un municipi. L'ajuntament també s'anomena Casa de la Vila.

No totes les localitats en tenen, sinó que de vegades unes quantes depenen d'un únic ajuntament.

L'ajuntament està format per l'alcalde i els regidors, que són triats pels habitants de la localitat. La tria es fa cada quatre anys, mitjançant una votació. Poden votar tots els habitants del municipi que tinguin més de 18 anys.

Per prendre les decisions més importants, l'alcalde i els regidors es reuneixen en el ple municipal. Als plens també poden assistir-hi els habitants de la localitat que ho desitgin. Per dur a terme les decisions preses al ple, l'alcalde i els regidors reben l'ajut dels funcionaris de l'ajuntament. Entre tots s'ocupen de l'organització dels serveis municipals de la localitat: manteniment de jardins, biblioteques, polisportius, asfaltats dels carrers, arxius i museus locals...

Per poder organitzar tots aquests serveis fan falta diners. L'ajuntament els obté dels impostos que paguen els habitants del municipi.

A la sala de plens i a la façana de l'ajuntament hi ha la bandera i l'escut. Són els símbols de la localitat. Hi sol aparèixer algun element característic del municipi amb què s'identifica.

L'ajuntament en ple

És la reunió de la totalitat dels regidors i les regidores de l'Ajuntament que han pres possessió i és presidit per l'alcalde.

Es reuneix normalment un cop al mes i s'ha de convocar amb un mínim de dos dies d'antelació. Els regidors i regidores han de conèixer i disposar de la informació dels assumptes que es tractaran a l'ordre del dia.

Les sessions del ple poden ser ordinàries, extraordinàries (convocades per l'alcalde o per un mínim de regidors), i extraordinàries urgents quan no s'ha pogut respectar el termini mínim per a la convocatòria).

Els assumptes són llegits pel secretari i els representants dels diferents partits donen la seva opinió sobre els temes tractats i manifesten la seva intenció de vot. Les intervencions que realitzen els representants han de seguir un ordre, de major a menor. Seguidament es fa la votació.

Els acords del ple s'adopten, per regla general, per majoria simple.

Les sessions del ple són públiques, però el públic no pot intervenir fins que no acaba la sessió, que és quan s'obre un torn de consultes, per poder-ho fer s'ha de demanar per escrit amb antelació.

Les entitats i associacions de veïns poden també demanar a l'ajuntament l'ordre del dia dels assumptes que es tractaran al ple.

L'alcaldia

L'alcalde presideix l'Ajuntament en ple i la Comissió de Govern, és la màxima autoritat municipal. En el nostre sistema electoral actual no és escollit directament pels ciutadans, tot i que poden ser elegits tots els regidors i regidores que encapçalin les diferents llistes.

Si un d'ells obté la majoria absoluta de vots de regidors i regidores, és proclamat alcalde electe. Si cap d'ells no obté la majoria absoluta, és proclamat electe el regidor o la regidora que encapçali la llista que hagi obtingut el major nombre de vots en el municipi.

La comissió de govern

Aquesta comissió és un òrgan de govern integrat per l'alcalde, els regidors i les regidores que ell mateix ha nomenat.

Una de les tasques que realitza aquesta comissió és la d'assessorament i assistència a l'alcalde en l'exercici de les seves atribucions.

Es reuneix habitualment cada quinze dies.

Els tinents i les tinents d'alcalde

Són els regidors que poden substituir l'alcalde en la totalitat de les seves funcions quan aquest no les pugui exercir (vacant, absència, malaltia).

Són nomenats i cessats lliurement per l'alcalde. Són els mateixos que formen part de la Comissió de Govern.

Els regidors i les regidores

Són els representants polítics dels veïns i veïnes del municipi, elegits per votació popular i nomenats electes per la Junta Electoral.

Hi ha regidors de dedicació exclusiva, que dediquen tot el seu temps a la tasca del govern municipal. Segons la llei, tenen dret a què es reservi el seu anterior lloc de treball, tant si era al sector públic com al privat.

Els regidors a temps parcial tenen dret a absentar-se del seu treball per assistir a les sessions del ple.

Els regidors tenen el dret d'assistir (amb veu i vot) a les sessions del ple i a la d'aquells altres òrgans de què formin part la no assistència injustificada d'un regidor al ple pot ser motiu de sanció per part de l'alcalde.

Les regidories de districte

L'Hospitalet és una ciutat molt gran, de manera que des de la Casa Consistorial és impossible arribar a tots els ciutadans i que tots els ciutadans arribin a l'ajuntament. És per això que a cada districte hi ha una seu de l'ajuntament. D'aquesta manera l'ajuntament es descentralitza i els ciutadans el tenen més aprop.

A L'Hospitalet hi ha 6 districtes que són: (dibuix planol de l'Hospi amb districtes)

Districte1: Centre, Sanfeliu i sant Josep.

Districte2: la Torrassa i Collblanc.

Districte 3: Santa Eulàlia i Gran Via sud.

Districte 4: la Florida i les Planes.

Districte 5: Can Serra i Pubilla Casas.

Districte 6: el Gornal i Bellvitge.

7. Les competències de l'Ajuntament

Els ajuntaments tenen moltes responsabilitats en la ciutat. Algunes d'aquestes responsabilitats estan compartides amb el govern de la Generalitat o amb el govern Central, per exemple, quan es construeix una carretera o una nova via de tren, en canvi n'hi ha d'altres que són exclusives de l'ajuntament.

Competències exclusives

- Seguretat ciutadana.

L'ajuntament ha de vetllar perquè tots els ciutadans visquin segurs, per això disposa de la Guardia Urbana que vetlla per l'ordre i la seguretat.

- Ordenació del trànsit de vehicles i de persones en les vies públiques.

Les ciutats són grans espais de mobilitat per això cal que l'ajuntament tingui cura que es pugui circular tant en cotxe com a peu amb la màxima comoditat i seguretat.

- Protecció civil.

En cas que hi hagi grans alderulls, l'ajuntament té l'obligació de protegir tost els ciutadans i ho fa a través de

- Prevenció i extinció d'incendis.

El cos de bombers de l'ajuntament ajuda a prevenir i extingir els incendis.

- Planificació i gestió urbanística.

La ciutat canvia constantment i té noves necessitats, cal portar una gestió urbanística i de l'espai de la ciutat i facilitar que tothom hi pugui tenir un habitatge digne alhora que cal la construcció de noves infraestructures que millorin la qualitat de vida dels ciutadans i els proporcionin tot allò que necessiten.

- Promoció de l'habitatge.

Per facilitar que la gent jove i la més necessitada puguin tenir un habitatge, l'ajuntament promou habitatges de protecció dels que n'assumeix part del cost per fer-los més assequibles.

- Parcs i Jardins.

Té cura de la creació i del manteniment dels parcs i jardins de la ciutat.

- Vies públiques

Té cura de la creació i manteniment de les vies públiques.

- Patrimoni històric i artístic.

El patrimoni històric i artístic de la ciutat s'ha de preservar, conservar i estudiar per afavorir que els ciutadans coneguin la història de la ciutat.

- Protecció del medi.

La ciutat no està renyida amb el seu entorn natural, l'ha de preservar i tenir cura del seu manteniment.

- Mercats, fires...

L'ajuntament té cura d'organitzar els mercats i les fires i de regular-los per facilitar el comerç i donar un bon servei als ciutadans.

- Activitats i instal·lacions culturals, esportives i ocupació del lleure.

L'ajuntament es preocupa de mantenir i crear noves instal·lacions i equipaments culturals, esportius i de lleure.

- Turisme.

Té cura de les infraestructures i les activitats turístiques a la ciutat i de la promoció turística.

- Participació en la programació de l'ensenyament.

L'ajuntament participa amb un programa d'ensenyament que organitza i ofereix a tots els centres d'ensenyament de la ciutat que afavoreixen, entre altres, l'accés al coneixement de la ciutat a tots els alumnes.

- Defensa dels usuaris i els consumidors.

L'ajuntament té una oficina d'atenció ciutadana a la que poden acudir les persones com a usuaris i consumidors. Aquesta oficina defensa els interessos dels ciutadans en aquest sentit.

- Serveis socials i promoció i inserció social.
- Protecció de la salut pública.

A més de totes aquestes competències exclusives l'ajuntament en té d'altres que estan relacionades amb el manteniment de la ciutat com ara:

- Cementiris.
- Subministrament d'aigua, clavegueres i tractament d'aigües residuals.
- Enllumenat.
- Neteja viària, recollida i tractament de residus.
- Transport públic.

Els recursos de l'ajuntament

Per poder desenvolupar totes les funcions i serveis que té encomanades l'Ajuntament, cal que el seu govern elabori un pressupost que en funció de la previsió dels ingressos que s'obtidran pugui avaluar les despeses que es produiran durant l'any.

Ara bé, molt sovint l'Ajuntament ha de fer grans obres o crear nous serveis i per això sol·licita crèdits al Banc de Crèdit Local o a altres bancs. Aquests diners que l'Ajuntament ha demanat en forma de crèdits és el que s'anomena deute públic.

D'on treu diners l'Ajuntament?

- A partir de la participació en els tributs de l'Estat i de la Generalitat.
- De les ajudes o aportacions de la Comunitat Europea per a la realització de projectes concrets.
- Dels ingressos del mateix Ajuntament: impostos, taxes, multes i sancions, operacions de crèdit, subvencions, ingressos de dret privat, etc.

La participació ciutadana a l'Ajuntament

Totes les associacions i entitats que hi ha a la ciutat poden participar en la vida municipal utilitzant els canals d'informació que ha de facilitar l'Ajuntament.

D'entre totes les entitats, les associacions de veïns i veïnes són uns dels vehicles més importants per canalitzar la participació ciutadana en la vida municipal.

8. Historia de l'edifici de l'Ajuntament de l'Hospitalet

L'Ajuntament de L'Hospitalet ha tingut, segons el moment, diferent emplaçaments. El primer del qual tenim constància correspon a l'edifici situat actualment al nº19 del Carrer Major. Allà hi havia, a més, la presó i una escola de pàrvuls. L'edifici albergà la

Casa de la Vila des de la meitat del segle XVII fins l'any 1864. La finca es va vendre pel seu estat de ruina i la Casa Consistorial es traslladà a un altre edifici municipal habilitat per a l'ocasió, a l'altra banda del carrer.

El segon emplaçament es pot situar entre els números 36 i 44 del mateix carrer Major, però des del principi, les reformes que requeria eren massa elevades.

El tercer, darrer i més digne de tots els emplaçaments es féu possible gràcies a la donació desinteressada i altruista del periodista i dramaturg Rossend Arús i Arderiu (Barcelona, 1845-1891). El benefactor deixà aquest llegat per honorar la memòria del seu pare, hospitalenc de naixement.

Els terrenys sobre els quals es construï la nova Casa de la Vila, "el camp del rector", eren propietat de la parròquia i prèvia autorització del Nunci del Vaticà a Madrid, el Bisbat concedí el permís per a la seva venda el dia 16 d'agost de 1882.

El preu fixat fou de 15.000 pessetes. L'acord va ser molt celebrat ja que s'aconseguí mitjançant dures negociacions i ja que eren uns terrenys molt desitjats per la gent del poble. Sobre ells s'havia projectat el primer eixample on es preveia construir un mercat, unes escoles i un edifici de nova planta per a cases consistorials.

El dia 17 d'agost de 1894 es procedí a col·locar la primera pedra de l'edifici projectat per l'arquitecte municipal Francesc Mariné i Martorell (1845-1902).

La construcció de l'edifici va durar vuit mesos, amb un preu de 80.000 pts., i s'inaugurà el 24 de juny de 1895, celebrant-se una gran festa tant a nivell oficial i d'autoritats com popular. En agraïment al seu mecenes, L'Hospitalet convertia l'abans nomenat carrer Progrés en el carrer Rossend Arús, el mateix dia de la inauguració de la Casa Consistorial, tot descobrint una placa que així ho testimoniava.

L'edifici consistorial havia d'acollir unes escoles públiques a més de les dependències municipals. Tot això en una extensió de 500 mts².

L'edifici constà de planta baixa i dos pisos. A la planta baixa es situaren els calabossos i el dispensari. A la 1ª planta el despatx de l'alcalde i el del secretari, el saló de Sessions i l'arxiu. La segona planta es dedicà a habitatge del secretari.

L'any 1935 el local escolar es modificà i es convertí en caserna de la Guàrdia Civil.

Presidint el Saló de Sessions es col·locà un retrat de Rossend Arús, fins que el 1939 els franquistes tragueren la seva imatge. També van canviar el nom del carrer que portava el seu nom i van inscriure el rètol de la façana en castellà. L'any 1952 es restituí el seu nom, però encara no s'ha recuperat la seva imatge a l'interior. La inscripció de la façana figura ja en català.

La façana principal de l'edifici segueix una estructura simètrica amb una part central, més destacada, dividida en tres trams i dos cossos laterals més endinsats i de menor alçada.

La porta d'accés és de fusta, de dimensions considerables i està envoltada per un marc d'adorn de pedra de marbre. A l'alçada del 1r pis trobem una balconada amb barana de balustres. De les tres finestres que donen sortida al balcó, la central és flanquejada per dos grups de columnes de capitell corinti que sostenen el rètol: "Casa Consistorial". A la llinda hi ha esculpit l'escut de L'Hospitalet. Aquesta estructura de portes i finestres continua al segon pis.

On finalitza l'edifici, i a la zona més elevada de la part central, trobem un cos semicircular on es pot llegir la data de construcció: any 1895. És d'aquest mateix punt d'on surten cinc astes per a l'exhibició de les banderes oficials.

Els cossos laterals segueixen una estructura similar al central, repetint els adornaments i aconseguint l'embelliment de la façana i un conjunt més harmoniós.

Tot l'edifici presenta actualment un color crema que contrasta amb el blanc de pilastres, cornises i balustrades.

Accedint a l'interior, a la planta baixa, trobem dues columnes de ferro colat, que formen part de l'estructura original.

La ciutat creixia i cada cop es feia més necessari ampliar les instal·lacions municipals. És per això que l'any 1975 es va construir un edifici-bloc de 8 plantes annexionat a l'antic i, encara que estèticament no respecta ni les proporcions ni l'equilibri idonis com a conjunt, va satisfer durant uns anys les demandes administratives i de govern de la població.

A l'actualitat, l'edifici municipal de La Farga, junt amb les oficines de l'Ajuntament i les del carrer Migdia, connectades informàticament entre elles, representen els tres emplaçaments principals dels serveis municipals.

9. L'escut i la bandera de l'Hospitalet

L'escut de L'Hospitalet ha anat evolucionant al llarg del temps. Durant molts anys, tingué la creu i les palmes, símbols de Santa Eulàlia de Mèrida, patrona de la localitat. A l'actualitat, a més de la creu aspada, representant a la santa barcelonina, té les quatre barres de l'ensena dels comtes-reis de Catalunya-Aragó.

Amb l'arribada de la democràcia, la generalitat considerà oportú regularitzar la forma dels escuts municipals d'acord a les normes de l'heràldica catalana. Així, definitivament, la forma de l'escut de L'Hospitalet és la caironada per diferenciar l'escut municipal dels escuts familiars i de llinatges. A la banda superior, va situat el símbol propi de la localitat, la creu de santa Eulàlia, (tocant els extrems superiors de la creu les vores de l'escut) i a la partició inferior el símbol de Catalunya, les quatre barres. Coronant el blasó trobem la corona mural de la ciutat.

La bandera de la localitat té dues parts d'identiques proporcions. La meitat més propera al pal la configuren les quatre barres. A l'altre extrem, i sobre fons blanc, trobem reproduït l'escut de la ciutat amb la composició i la forma més actuals.

10. BIBLIOGRAFIA

- Borja, J. La ciudad conquistada. Alianza Ensayo. Madrid 2003
- Borja, J. i Castells, M. Local y Global. La gestión de las ciudades en la era de la información. Taurus. 2004
- Mata i Garriga, M. "Pedagogia i ciutadania en la vida i l'obra de Maria Aurèlia Capmany" a Maria Aurèlia Capmany: l'afirmació de la paraula. Montserrat Palau i Raül-David Martínez Gili Editors. Cossetània. Edicions 2002
- Schnapper, D. Què és la ciutadania? La Campana. Barcelona 2003.

